

A photograph of a camel caravan in a vast, golden desert under a warm, low sun. Several camels are loaded with riders and gear, and a person in traditional white robes is walking alongside them. Long shadows are cast across the sand dunes.

BEROEMDE

VAN ROUTE 66 TOT DE ORIËNT-EXPRESS

A photograph of the Great Wall of China winding along a snowy mountain ridge. The wall is partially covered in snow, and the surrounding landscape is a mix of snow-covered trees and rocky terrain. A layer of mist or low clouds fills the valleys below the wall.

REIZEN

BEROEMDE

VAN ROUTE 66 TOT DE ORIËNT-EXPRESS

REIZEN

INHOUD

INLEIDING 6

OVER LAND	9	Amelia Earhart: de laatste vlucht	110	Litteraire mijlpalen van Italië	198
De hippie trail	10	Vasco da Gama ontdekt de zeeroute		Joseph Conrads Heart of Darkness'	202
Van Caïro naar Kaapstad	14	naar India	114	Mark Twains VS	206
De Khyberpas	18	Alexander de Grote: van Griekenland		Robert Louis Stevensons reizen	210
De Grand Tour	22	naar Egypte	118		
Van Istanbul naar Caïro	26	De Vikingen: Scandinavië		OVER DE WEG	213
Noordkaap naar Gibraltar	30	tot de Middel- landse Zee	122	Argentiniës Patagonian Highway	214
La Ruta Maya (De Mayaroute)	34			Route 66	218
		RIVIEREN EN ZEEËN	125	De Dakar-rally	222
PER SPOOR	37	De Nijl	126	Karakoram Highway'	226
De Ghan	38	Noordwestelijke Doorgang	130	IJslands Ringweg	230
De Glacier-Express	42	De Noorse fjorden	134	Tour de France – de originele route	234
De Pride of Africa	46	De Mississippi af naar New Orleans	138	Pan-Amerikaanse Snelweg	238
De Eastern & Oriental-Express	50	De Ganges	142	De oostkust van Australië	242
De Oriënt-Express	54	De Amazone	146	De kustweg van Amalfi	246
Palace on Wheels	58	De Mekong	150	De Ring of Kerry'	250
California Zephyr	62	De River Road (Río Grande)	154	Icefields Parkway'	254
De Toy Train naar Darjeeling	66	De Jangtsekiang (Drie Kloven)	158	Great Ocean Road	258
De Royal Scotsman	70			Milford Road	262
De Blue Train van Zuid-Afrika	74	OUDE HANDELSROUTES	161	Zuid-Afrika's Kaaproute 62	266
De Copper Canyon Railway	78	De zijderoute	162		
De Trans-Siberische spoorlijn	82	De zouttrein in de Sahara	166	WANDELINGEN & PILGRIMAGES	269
Nieuw-Zeelands TranzCoastal	86	De kruidenroute	170	Het Incapad naar Machu Picchu	270
		De wierookroute van de oudheid	174	In de voetsporen van Boeddha	274
ONTDEKKINGSREIZIGERS EN		De Baltische barnsteenroute	178	De Coast to Coast Walk	278
VEROVERAARS	89			Het Heilige Land	282
Ibn Battuta in Afrika	90	LITERAIRE REIZEN	181	Camino de Santiago	286
Marco Polo's ontdekkingsstocht	94	Theroux op de Stille Oceaan	182	De Chinese Muur	290
Burke en Wills	98	Homeros' Odyssee	186	De Hadj	294
Ferdinand Magellaan	102	Che Guevara's Motorcycle Diaries'	190	De Hoge Pyreneeënroute	298
Kapitein Cook op de Stille Oceaan	106	In 80 dagen de wereld rond	194	Shikoku Pelgrimage	302

BEROEMDE REIZEN, SLIM OP PAD

06

Waarom reizen we? Om onze horizon te verbreden? Om van onszelf en anderen los te komen (of juist om onszelf te ‘vinden’)? Om overgangsrites te ondergaan voordat we in een volgende levensfase komen? Om onze eenheid met de planeet en alle volken te vieren? We reizen vaak gewoon omdat het kan. Het ruime aanbod van goedkope vluchten heeft de wereld kleiner gemaakt. Je pakt makkelijk een vliegtuig om in een ander land op het strand te kunnen liggen. Maar een authentieke, ‘klassieke’ reis is iets anders, toch? Bedoelen we dat niet als we zeggen dat reizen je horizon verbreedt? Hebben we het dan niet over die vervlogen tijden waarin we echt onze comfortabele leefomgeving verlieten, toen reizen nog een avontuur was?

Veel van de tochten, reizen en expedities in dit boek hebben weinig te maken met toerisme en reizen in de moderne zin van het woord. Een groot aantal komt zelfs voort uit de ontwikkeling van de beschaving als zodanig, toen nieuwe landen ontstonden en nieuwe kennis werd gecultiveerd. Het zijn reizen die werden ondernomen toen het grootste deel van de wereld nog onbekend was. Dat betekent echter niet dat je in dit boek geen ontspannend ritje langs de kust zult vinden.

Marco Polo kwam in Venetië terug met verhalen over landen waar niemand van had kunnen dromen. De plaatsen waar hij het over had waren zo exotisch dat zijn vertellingen hem geen roem, maar de reputatie van leugenaar opleverden. Volgens J.G. Ballard was Marco de ‘eerste toerist’ die de weg bereidde voor de vele Grand Tours en Grand Packages die zouden volgen. Hij inspireerde de reizigers die op zoek gingen naar nieuwe landen of die gewoon wilden reizen. Veel beroemde

reizen komen voort uit deze avontuurlijke instelling, uit de kick om de uiterlijke schijn van het leven te laten voor wat hij is en de wereld gewoon te ervaren in zijn oneindige variatie en schoonheid.

Elke reis is groots wat betreft omvang, fysieke omstandigheden, betekenis of landschap, of op al deze gebieden. Als je de machtige fjorden en gletsjers van Noorwegen ziet, vind je misschien dat alles hierbij in het niet valt. Wie spiritualiteit zoekt, volgt de pelgrimstocht op Shikoku en de odyssee van Boeddha, die zijn bedoeld om verlichting te bereiken en aardse beperkingen te ontstijgen. Moslims maken de reis naar Mekka in de overtuiging dat deze hen zal verlossen van hun zonden en hun de weg naar een zinvoller leven zal wijzen. Reizen om onze plaats in het universum te begrijpen. In zekere zin geldt dat ook voor de missies uit de gouden eeuw van de ontdekkingsreizen. Deze werden ondernomen door reizigers die meenden dat thuisblijven zonder te proberen te ontdekken wat achter de bekende wereld ligt stagnatie betekende, eerder achteruitgang dan vooruitgang van de menselijke geest.

De geest van de grote ontdekkingstochten is niet dood, maar wel veranderd. Niemand reist met de luxueuze *Royal Scotsman* per spoor door de Schotse Hooglanden met de bedoeling de mensheid te verheffen. Of in elk geval niet bewust ... In het geval van de *Scotsman* en vrijwel alle andere klassieke treinreizen is nostalgie een betere benaming voor de drijfveer achter zulke reizen, en dat maakt deel uit van hun eigen specifieke ‘grootheid’: de treinen zijn traag, nemen hun tijd, en voeren je à la minute terug naar een tijdperk waarin men zijn uiterste best

deed het reizen per trein zo aangenaam mogelijk te maken. Nieuwsgierigheid is ook een belangrijke, motiverende factor.

Deze lijkt diep geworteld te zijn in ons collectieve bewustzijn. We zijn trekkende, maar ook sociale wezens en veel van onze beroemde reizen werden – en worden – gemaakt om onze sociale behoeften en nieuwsgierigheid te bevredigen. We willen andere landen en volken leren kennen, de rituelen van andere culturen in ons opnemen en ze een plaats geven in onze eigen gekoesterde wereld. Andere reizen ontlene hun waarde aan het feit dat ze uniek zijn. Er zullen niet veel mensen zijn die Amelia Earharts vliegreis om de wereld kunnen nadoen. Maar erover lezen kan net zo inspirerend werken: in gedachten stellen we ons voor hoe het voor haar geweest moet zijn om zo ver te reizen, en hoe het gevoeld moet hebben om over de allerlaatste horde te struikelen.

En daar gaat het echt om in dit boek: inspiratie. We willen vooral dat gevoel van grote ontdekkingen overbrengen dat volgens velen door de moderne wereld begraven is. Van onze samenleving wordt vaak gezegd dat zij ‘arm aan tijd’ is, dat niemand tijd heeft om iets te doen dat wat langer duurt. Dit verklaart de opkomst van ‘slow travel’, ‘slow food’ en andere ‘slow’-bewegingen die willen herstellen wat verloren is gegaan in een wereld waarin alles binnen handbereik ligt. Beschouw dit boek dan als je persoonlijke gids naar langzaam reizen. Je kunt kiezen welke reizen je wilt maken en over welke reizen je gewoon wilt lezen en in je verbeelding wilt laten hangen als wonderlijke wapenfeiten uit de dagen van weleer. Met de reizen die je wilt maken, kun je misschien niet de wereld veroveren zoals Alexander de Grote dat deed, maar je kunt in elk geval vanuit zijn geboortestad Pella in Grieks Macedonië naar Alexandrië in Egypte reizen, de stad die hij stichtte, en onderweg genieten van de bezienswaardigheden.

De laatste jaren is er een golf van wetenschappelijk bewijs geleverd voor de therapeutische waarde van reizen. Door

reizen zouden neurale paden in de hersenen worden gecreëerd, die stress verminderen, Alzheimer voorkomen en positief en effectief denken bevorderen. In het buitenland dwingt het oplossen van problemen met vertalingen of dienstregelingen ons tot nieuwe en onverwachte denkpatronen. De opwindende van de aankomst in een vreemd land en het omgaan met zijn mysteriën en complicaties lijkt een verborgen creativiteit los te maken als onze hersenen zich aanpassen aan de nieuwe omgeving. Het gevolg is dat we de problemen in ons leven kunnen oplossen die onoverkomelijk leken toen we vertrokken. Op duizenden kilometers afstand kunnen we ze als door het verkeerde eind van een telescoop bekijken – klein en onbetekend; beter te bevatten, te overdenken en op te lossen door de bevrijdende afstand. Geen wonder dat deelname aan een paar klassieke reizen zo veel grote literatuur heeft opgeleverd: de Shelleys op de Grand Tour; Theroux in de Stille Oceaan en op de Trans-Siberische spoorweg; Stevenson in de Cévennes; Conrads *Heart of Darkness*. Geen wonder dat veel leiders, zoals Che Guevara, van hun eigen beroemde reis terugkeerden met ideeën die de wereld zouden veranderen.

Je zou denken dat zo ver en oncomfortabel mogelijk reizen de kansen op een positief resultaat zouden vergroten, maar de positieve desoriëntatie waar we het over hebben hoeft niet per se te worden bereikt door ongerief of ontberingen. Het kan ook voortkomen uit pure schoonheid: de fjorden; de hoog oprijzende Drie Kloven bij de Jangtsekiang; de onbeschrijflijke magie van de Copper Canyon; de grootsheid van de machtigste rivieren – de Nijl, de Mekong, de Ganges, de Amazone.

Als je door dit boek bladert en een of twee reizen plant, voel je dan gesterkt door de gedachte dat wanneer je terugkeert van je avontuur je ongetwijfeld bevestigd krijgt wat we altijd al wisten: dat je door reizen – door het goed te doen, door inhoud te laten prevaleren boven gemak – een slimmer, completer mens bent geworden.

OVER LAND

BEROEMDE REIZEN

DE HIPPIE TRAIL

DIT IS DE REIS WAAROP TONY EN MAUREEN WHEELER, DE GRONDLEGERS VAN LONELY PLANET, 'HUN VERSTANDSKIEZEN KREGEN'. DEZE BEFAAMDE 'HIPPIE TRAIL' IS DE ROUTE OVER LAND DOOR AZIË, WAAR JONGE REIZIGERS IN DE JAREN '70 OP ZOEK GINGEN NAAR DRUGS, SEKS, GOEROES EN AVONTUUR.

10

In de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw reisden hippies in groten getale van Europa naar zuidelijk Azië via Pakistan, Afghanistan, India, Nepal, Turkije en Iran. De geordende maatschappij achter je laten, high worden en genieten waren de credo's. De hippies kozen voor deze route omdat je er goedkoop over kon reizen (voornamelijk liftend, per bus en per trein) en omdat hij zo ver mogelijk van het verdorven kapitalistische Westen verwijderd was. Natuurlijk waren deze verafgelegen landen ook omgeven door een flinke dosis mystiek, uitermate geschikt voor mensen die net zo hard op zoek waren naar spirituele verlichting als naar plezier.

Doorgaans waren Londen en Amsterdam, de Europese hoofdsteden van de vrije liefde en de drugs, het beginpunt van de reis. Daarvandaan voerde de reis door het zuiden van Europa via Joegoslavië, Bulgarije of Griekenland naar Turkije en Istanbul. Vanuit Istanbul kon je verschillende kanten op, maar een veel gevolgde route voerde naar Ankara, dan door Iran naar Teheran, naar Kabul in Afghanistan, via de Khyberpas naar Peshawar en Lahore in Pakistan, en dan door naar Kasjmir, Delhi en Goa in India.

De allereerste Lonely Planetgids, *Across Asia on the Cheap*, was helemaal gericht op de hippie trail. Tony en Maureen kochten voor £65 in Londen een gammel busje en reden ermee naar Kabul en Australië door de Balkan, Turkije, Pakistan, Iran, India, Nepal, Thailand, Maleisië. Ze verkochten het busje in Afghanistan en trokken verder met kippenbussen, treinen en liftend met vrachtwagens, om negen maanden later volkomen blut in Sydney te arriveren.

De hippie trail beleeft vandaag de dag een heropleving door de opkomende populariteit van budgetvliegmaatschappijen en toegankelijker vervoer. Alleen zijn de 'hippies' die nu het spoor volgen jongeren met goedbetaalde banen.

NIET MISSEN

- * **Relax op het Paradijsstrand in Mykonos in Griekenland, waar de rugzaktoeristen nu de plaats hebben ingenomen van de hippies.**
- * Relax in Pai in Noord-Thailand, een koele, vochtige stad in een hoekje van een vallei. De hippie trail is springlevend met een newagemuziek- en kunstscene in harmonie met de lokale bevolking van Shan, Thai en mohammedaanse Chinezen.
- * **Ontdek het geweldige strand bij het hedonistische Kuta op Bali, een populaire stop op de oorspronkelijke route.**
- * Aanschouw de in de verte gelegen Himalaya bij zonsopkomst vanaf de rand van Kathmandu Valley.

AFSTAND - ± 7500 KM | **LANDEN** - ENGELAND, NEDERLAND, GRIEKENLAND, BULGARIJE, TURKIJE, IRAN, AFGHANISTAN, NEPAL, INDIA
IDEALE REISDUUR - 2 TOT 3 MAANDEN | **BESTE TIJD** - WANNEER JE ALLES ACHTER JE WILT LATEN | **TIP** - LET OP DE LAATSTE
 VEILIGHEIDSWAARSCHUWINGEN VOOR JE NAAR AFGHANISTAN GAAT.

MATALA

In de vroege jaren '70 was Matala op Kreta, aan de zuidkust 11 km ten zuidwesten van Phaestos, een favoriete bestemming op de trail. Hippies sliepen als holbewoners in de zandstenen grotten die de overhangende rotsen aan het water een pokdalig aanzien geven, ondanks het feit dat ze in de 1e eeuw v.C. als Romeinse graffombes gebruikt werden. Tegenwoordig trekt Matala nog altijd mensen aan die het hippie-ideaal aanhangen, hoewel het heel wat 'beschaafder' gaat dan in de onstuimige jaren '70. Het is nu een rustig vakantieoord, met nog altijd een prachtig zandstrand onder de grotten.

RIVIEREN EN ZEEËN

BEROEMDE REIZEN

DE NIJL

ZEILBOOT OF TIJDMACHINE? HET LIJKT ALSOF 'S WERELDS LANGSTE RIVIER OOK DE OUDSTE IS. ALS JE OP DE NIJL INSCHEEPT, GA JE MILLENNIA TERUG EN NEEM JE DE SNELHEID VAN DE RIVIER OVER ALS OUDE TEMPELS, OSSENKARREN EN PALMBOMEN – ONVERANDERD SINDE FARAO'S – VOORBIJ TREKKEN.

126

De Nijl is meer dan het levenssap van Egypte. Hij is Egypte. Zonder zijn overloop zou dit dorre land niet kunnen bestaan, en hoewel hij slechts 4% van Egyptes oppervlakte inneemt, herbergt de Nijlvallei 95% van de bevolking.

Tot de relatief recente komst van wegen was het ook de snelste manier om goederen en berichten te verspreiden. Daarom liggen de meeste belangrijke Egyptische gebouwen, van de piramides tot de tempel van Karnak, langs de Nijl. Dit terwijl de rivier zelf altijd vol schepen is geweest, van traditionele papyrusskiffs tot vrachtschepen met latijnzeilen (en in Gizeh kun je een oude bark bekijken waarin farao Khufu's begraven is). In de middeleeuwen voeren naar schatting zo'n 36.000 boten over de rivier.

De Nijl is natuurlijk meer dan alleen Egypte. Dit is de langste rivier ter wereld: de verste uitloper, de Witte Nijl, begint 6680 km van zijn monding in de Middellandse Zee in het Afrikaanse binnenland – de exacte locatie staat ter discussie, maar het is in de buurt van het Victoriameer. De Blauwe Nijl splitst zich af bij Khartoum en heeft zijn bron 1450 km verderop in Ethiopië.

Maar het synoniem voor de Nijl is Egypte, waar zijn water de nationale psyche heeft geïnfilterd. Hij scheidt er het land van de levenden (oost) van het land van de doden (west), de Egyptologie krioelt van de waterdieren (krokodillen, ibissen, nijlpaarden, kikkers) en de Egyptische zonnegod Ra reist per boot.

De vroeg 19e-eeuwse toeristen prefereerden de *dahabiyyas* (woonboten) voor hun Grand Tours. Deze elegante zeilschepen boden de bevoorrechten kroonluchters en thee in de middag. De komst van stoomschepen in de jaren 1850 – en ene Thomas Cook in 1869 – maakten het riviertoerisme bereikbaar voor de massa. Nu vervoeren boten op de Nijl eerder fotoschietend publiek dan ladingen katoen. Maar een tocht over de Nijl voelt nog altijd als een stap terug in de tijd, naar een tijd waarin niets belangrijker was dan de Nijl zelf.

NIET MISSEN

- * **Aanleggen in Luxor voor het beste uit het oude Egypte: de enorme Zuilen van Karnak, de tempel van Luxor (het mooist als hij 's avonds verlicht is) en de Koningsvallei.**
- * Cocktails drinken op de veranda van het prachtige Old Cataract Hotel in Aswan.
- * **De tombes van Ramses II in Abu Simbel bezoeken, in de jaren '60 verplaatst om verdwijning in het Nassermeer te voorkomen.**
- * Kijken hoe het water van de Blauwe Nijl en de Witte Nijl bij Khartoum in Sudan bij elkaar komt.
- * **Het 'rokende water' zien van de 45 m hoge Tis Issat (Blauwe Nijlwatervallen) in Ethiopië.**
- * Vlotvaren op het wilde water van de Witte Nijl bij Jinja (Uganda) bij de bron aan het Victoriameer.

AFSTAND - 6680 KM | **LANDEN** - EGYPT, SUDAN, UGANDA, TANZANIA, ETHIOPIË | **IDEALE REISDUUR** - 3 WEKEN | **BESTE PERIODE** - MAART TOT APRIL, SEPTEMBER TOT NOVEMBER | **TIP** - DRINK GEEN LEIDINGWATER.

RIVIERGODEN

Hapi was de Egyptische god van de jaarlijkse overstroming van de Nijl – een inundatie die rijke aarde op de vlakke achterliet die goede oogsten garandeerde. Hij symboliseerde vruchtbaarheid en wordt afgebeeld als een blauwgroene dikzak met hangende borsten en een lotuskroon. Khnum, met het hoofd van een ram, was een schepper en de god van de bron van de Nijl. De cult was het sterkst op het Olifanteneiland, nabij de Eerste Cataract. De resten van de tempel van Khnum liggen er nog steeds, samen met twee voorbeelden van de Nijlmet, een oud instrument dat tot in de 19e eeuw werd gebruikt om de stijging van het water te meten.

BEROEMDE REIZEN

VAN ROUTE 66 TOT DE ORIËNT-EXPRESS

Oorspronkelijke uitgever Piers Pickard

Uitgeefassistent Ben Handicott

Project Manager Robin Barton

Geschreven door Andrew Bain, Sarah Baxter, Simon Sellars,
Adam Skolnick

Redactie Victoria Harrison, Paul Harding, Jocelyn Harewood

Art Direction & Ontwerp & Kaarten Mark Adams

Ontwerp Sevorita Citra, Lauren Egan, Yvonne Bischofberger,
Mazzy Prinsep, Wendy Wright, Nicholas Colicchia

Beeldresearch Sabrina Dalbesio, Kylie McLaughlin, Aude
Vauconsant, Rebecca Skinner

Pre-Press Productie Ryan Evans

Met dank aan Helen Christinis, Jane Hart, Indra Kilfoyle, Tracey
Kislingbury, Yvonne Kirk, Nic Lehman, Lucy Monie, Susan
Paterson, Sally Schafer, Rebecca Skinner, Marg Toohey, Stefanie
di Trocchio, Juan Winata

Lonely Planet Australië (hoofdkantoor)

90 Maribyrnong St, Footscray, Victoria, 3011

Telefoon 00 61 03 8379 8000 **Fax** 00 61 03 8379 8111

KOSMOS

www.kosmosuitgevers.nl

@Kosmosuitgevers

Derde druk, 2015

Eerder verschenen als gebonden uitgave met
ISBN 978 90 215 5028 2

Oorspronkelijke titel: *Great Journeys*

Oorspronkelijk uitgegeven door Lonely Planet Publications Pty
Ltd. in oktober 2011.

© 2011/2013 Lonely Planet Pty Ltd. (tekst en kaarten)

© Foto's, zie bij de foto's zelf.

© 2011/2015 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

Vertaling en redactie: Fidler & Löhr

Opmaak: Prezns, Marco Bolsenbroek

ISBN 978 90 215 6005 2

NUR 500

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever kan aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Omslagfoto's voor- en achterzijde

Voorzijde boven: Mannen leiden kamelen door de Libische woestijn (Frank Lukasseck/Corbis); onder: Chinese Muur bij Jiankou onder de sneeuw (Fotosearch/Photolibary).
Achterzijde: Weg naar Monument Valley, VS (Corbis). Foto's voorwerk pagina 2 en 3: Gornergrat en Matterhorn, Zermatt, Zwitserland (Daniel Schoenen/Photolibary); pagina 4: Beiers landschap, doorsneden door wegen, Duitsland (Gerald Nowak /Photolibary); pagina 6 en 7: Monument Valley, VS (Alan Copson/Photolibary); pagina 8: Woestijn (Ingram publishing/Photolibary)

BEROEMDE REIZEN

Soms is de reis mooier dan de bestemming. In **Beroemde reizen** worden meer dan 70 klassieke en moderne reizen beschreven die als de opmerkelijkste, oudste, langste, mooiste en sensationeelste ter wereld worden gezien – van de middeleeuwse zijderoute en de Oriënt-Express, tot de allereerste Tour de France en de legendarische Route 66 in Amerika. Dankzij de adembenemende foto's en meeslepende teksten kun je al deze fantastische reizen meeleven zonder de deur uit te hoeven. En wie het gelezene daarna met eigen ogen wil zien, vindt in **Beroemde reizen** praktische informatie en handige tips om de beschreven tocht zelf te maken.

NUR 500
Kosmos Uitgevers
Utrecht/Antwerpen